



# Pomhaj Bóh

Časopis ewangelskich Serbow

Budyšin, měrc 1992  
3. čisto · Lětnik 42

## Bože słowo za nas

**Jezus rjeknje: „To je moja přikaznja, zo byšće so mjez sobu lubowali, runje kaž was lubuju.“**  
Swj. Jana, 15,12

Najprjedy prašenje: Je docyła možno, lubosć přikazać? Lubosć je tola něšto, štož wotnutika přindže, a přikaznja přindže wotwonka! Ale njeje tež pola nas tak, zo bychmy tajkim, kiž so runje hadruja, přiwolali we formje imperatiwa: „Znjeseće so tola, budźće dušni a mějće so zaso lubo!“ Wšitke Bože kaznje, kotrež so na blišeho počahuja, su napominanja k lubosći mjez sobu. Štóz lubuje, njepožada swojeho blišeho kubla, tón wopaki njeswědči, njekradnje, mandželstwo njełama, njemori, to rěka po Lutherowym wukladowanju, tón swojemu blišemu žaneje škody ani zlosće nječini, ale pomha a služi jemu we wšej čelnej (a tež duchownej) nuzy. Jako so Jezusa direktnje za najwjetšej kaznju prašeja, wotmołwi cyle jasnje: „Ty dyrbiš Boha lubować... a swojeho blišeho kaž sam so“, kaž je hižo w Mójzasowym zakonju spisane. A pola swj. Pawola steji: „Lubosć je zakonja dopjeljenje.“ A kak to praktisce wupada, pisa w lišće na Galatiskich: „Njeh jedyn njese druhego wobćežnosć, tak zakon Chrystusowy dopjelniće.“ (To běše tež titul dobreho, woblubowaneho filma hišće w času NDR!) My wšitcy wěmy, što lubosć je, kak so pokazuje a wuskutkuje. A tola je po dobrym, damy-li sej někotre wosebnosće lubosće znowa do pomjatka wołać, kaž to na přikład Pawoł zwurazni w tak mjenowanym „wysokim kěrlušu lubosće“ w 1. lišće na Korintiskich. Ja mjenuju, štož tam w 13. stawje wot 4. hač do 8. štučki steji (W spinkomaj namakaš katolski tekst. Přetož někotre grjekske słowa móžeš na wšelake wašnje přeložić.) „Lubosć je sčerpliwa (wočakliwa) a přečelna (dobročiwa). Lubosć njeje zawistna (žarli-

wa). Lubosć njeje samopašna (so njechwali). Wona so njenaduwa (njehordži so). Wona hroznje nječini (nječini, štož so njesuša). Wona njepyta to swoje (njehlada swojeho wužitka). Wona so nje-da rozhněwać (pase so hněwa). Wona njebjere za zło. Wona njezraduje so na njeprawdosći, ale wona so zraduje na prawdosći, (hdyž prawda dobywa). Wona wšo znese, wšo wěri, wšeho so nadźija, wšo čerpi. Lubosć nihdy njepřestanje.“ K tomu wšemu, štož tu Pawoł mjenuje, móžu jenož dodać, štož Jezus pismawučenenemu praji po wupowědanju přirunanja wo smilnym samaritiskim: „Tuž dži a čin runje tak“, – mjenujcy kaž steji tu napisane. Jenož jedne chcu hišće wuzběhnyć: Mi so zda, najwažniša sada z horjeka mjenowanych štučkow je: „Lubosć njepyta to swoje.“ Po tym čerpi zhromadne žiwjenje čłowjekow, zo kóždy husto jenož to swoje pyta. Kak husto sym při wěrowanjach prajil: Štóz w mandželstwje jenož to swoje pyta, jenož swoje zbožo, swoje derjeměče, swój wužitek a dobytk, swoje wokřewjenje, swuju komodnosć, tón njepřinjese prawu lubosć sobu. Tajke mandželstwo dyrbi zwrěšćić, znajmjeńša škodować. To samsne plači za politiske a hospodarske žiwjenje. Čehodla mamy w hospodarstwje w nowych zwjazkowych krajach nětko tajku krizu? Wězo je wšelake na tym wina, tak njerodne, špatne hospodarjenje prjedawšeho systema. Ale wjedźacy politikarjo su wuzběhnyli, zo njebě dosć zapadnych firmow, kiž bychu inwestowali. Woni pytachu bóle to swoje, swuju zaslužbu, a njejsu dosć na dobre pola nas myslili. Zrozumliwe wězo wot stejnišća překupca, ale nam njebě z tym

pomhane! Abo hdyž spominamy na roscacu kriminalitu. Njeleži korjeń w tym, zo kóždy jenož to swoje pyta, a tak je lubosć w nich wustudnyła, a tak su kmáni a hoto-wi k wšej zlosći a brutalisce! My pak njechamy jenož na druhich a na ekstremne pady myslić. Njeh kóždy tež dyri na swoju wutrobu. Pola nas tu w Bukcach maja na kemšach modernu spowědnu modlitwu, w kotrež rěka: „Knježe, w swětle toweje wěrnosće spóznam, zo sym zhrěšil w myslach, słowach a skutkach. Tebje dyrbjú wyše wšeho lubować, swojeho Boha a Zbōžnika, ale ja sym sam so bóle lubował hač tebe. Ty sy mi mojeho blišeho dał, jeho lubować kaž sam so. Ale ja spóznam, zo njejsym so po tym měł w sebičnosći a lěnosći wutroby.“ Haj, prawa lubosć je čezki nadawk za nas. Za to trjebamy dobry přikład. Nimamy pak tajki? Njepraji naš Knjez sam: „... zo byšće so mjez sobu lubowali, runje kaž was lubuju.“ Njebě jeho žiwjenje lubosć za swojich, to rěka tež za nas, lubosć hač k smjerći, haj k smjerći na křižu? Naše Jezusowe słowo je měsačne hrono za měrc, w kotrymž so swj. póst započnje. Tohodla chcu skónčić z póstnym kěrlušom (čo. 97):

Mój je Jezus křižowany,  
moja lubosć Jezus je,  
dži wšak, čerće zatamany,  
džiće, swěta žadnosće!  
Waša lubosć škodna je,  
waša lubosć k smjerći dže.  
Mój pak wšón je křižowany,  
a ja košu jeho rany.

G. Lazar

## Jan Amos Komenský (Comenius) 1592–1670

Tež lětsa cyle wěsće zaso wjele póstowych wosebitych znamkow wuridže k česći Komenskeho, kiž je so před 400 lětami (28. 3. 1592) na Morawje narodził. Na tajke wašnje spominaše so we wšech kultur-nych statach na njeho před 22 lětami, hdyž bě tomu 300 lět, zo bě w Amsterdamje wumrěl. Komenský je tajkeje česće zawěrnje hódny jako wučenc a přede- wšim jako pedagog, kiž pokaza wučer-

rijam nowe puće młodzinu wučić. My pak sebi jeho česćimy jako pobožneho biskupa Českosratskeje Jednoty a horliwego českeho wótčince. Po swojich studijach bě za wučerja w Fulneku. Zady jeho šule zběhaše so lěsojta hórka. Wottam maš rjany wuhlad na male městačko. Hdyž tam pochodźichmy, sebi předstajachmy, kak je tu před lětstotkami Komenský džěci wučil, wosrjedž Božeje

přirody štomy a kwětki, mjetelčki a ptački zeznać a lubować. To běše hač dotal njeznata metoda. Komenský chcyše, zo bychu šulerjo z radosću wuknyli. Wo tym swědči jeho swětostawna kniha „Orbis pictus, Swět we wobrazach“, kotruž bě sam zwobrazował. Hižom přenja rysowanka je lubozna a hnujaca. Wučenc wabi młodźenca: „Pój, pachole, ja chcu će wědomosć wučić.“ Podpisma pod wobra-

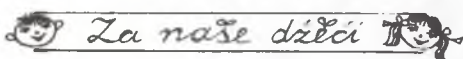
zami su w třoch rěčach, w českej, w něm-  
skej a we łačonskej, zo by česki šuler  
zdobom tež cuzej rěči nawuknył.  
We Fulneku je Komenský jenož krótko,  
najzbožowniše lěta swójeho žiwjenja  
přebywał ze žonu a džowkomaj. W bitwje  
na Bětej Horje blisko Prahi doby 1620 ka-  
tolska strona a na to scěhowaše surowe  
přescěhanje protestantow. Tež Ko-  
menský dyrbyeše so wo swóje žiwjenje  
boječ. Najprjedy chowaše so w Českej.  
Pozdžišo dyrbyeše wosrjedz zymy do  
Pólskeje čeknyć. Swóju žonu a džowce  
ženje wjace widzał njeje. Hdže a kajki  
bě jich kónc? Přez 40 lět je so Komenský  
po swěće btudził bjez domizny, doniž z 78  
lětami w Amsterdamje njezemřě.  
Dwaj Čechaj měještaj wuznamny wliw na  
europsku kulturu: Jan Hus a Jan Amos  
Komenský. G. W.

*Zo so hrěch w našim žiwjenju  
stanje, je čłowjeske.*

*Zo so hrěch wodawa, je bójske.*

*W hrěchu wostać je čertowske.*

Wilhard Becker



Džěd změje bórze wulke narodniny, to  
Marka a Jana wědžeštej. Tola što jemu  
darić? To bě čežke prašenje.

Přewulki dar njesmědžeše być, dokelž  
jeju móšni njeběštej tak totstej. Ale rjany  
měješe być! Tajki, zo so džěd prawje jara  
nad nim wjeseli.

Namjetow měještej wjele: Snadž šokola-  
du abo kekselki abo cigary abo ...? Pře-  
myslowaštej tam a sem. Skónčnje běštej  
sej wěštej: Žadna z namjetowanych wě-  
cow njebě prawy dar za džěda. Mać mě-  
ješe pomhać. Namjetowaše, džědej na-  
pisać baseń. To tola njemóžemoj, mě-  
nještej Marka a Jana. Spytajtej, wotmoł-  
wi mać. A Marka a Jana spytaštej. Na-  
dawkw woprawdže lochki njebě. Dyr-  
bještej dołho přemyslować, doniž njemě-  
ještej započatk. A potom so linka přina-  
maka. Basnještej při woptokowanju, při  
hrajkanju, wječor we ložu – doniž baseń  
njebě hotowa:

Sydomdžesać lět

je tón luby džěd.

Wo wšitko so stara

a nam dary dawa.

Ideje wón najlěpše ma:

My pónđzemy džens do lěsa.

W haće my tam pluwamy

a sej bule mjetamy.

Śćinu my tam śćipamy,

doniž my so njewróćimy.

Doma je nam zwarita

luba wowka puddinga.

Pola džěda rjenje je,

rady my tam jědzemy.

Džědej, wowce přejemy

žohnowanja, strowoty.

Džěd dósta wjele, wjele darow k swójim  
wulkim narodninam. Ale nad žadnym

njeje so tak wjeselił kaž nad basnju Marki  
a Jany.

Radžu wam: Hdyž trjebaće dar za mać  
abo nana, wowku abo džěda, spytajće  
tola tež raz z basnjenjom. Snadž so wam  
potom dže kaž Marce a Janje, zo narod-  
ninar měni: To bě najrjeńši dar za mnje!

T. M.

## Bóh pomha

(pokročowanje)

Jedyn Drježdžanski farar mi powědaše:  
13. 2. 1945 běch wjesoły, zo běch za se-  
bje a swóju swójbu trochu škitany blak  
pod wulkim štomom namakał. Nadobo  
zasłyšach: „Džiče hnydom dale.“ Lědom  
běchmy poslušali, zrazy bomba do što-  
ma. Boži jandžel bě nas warnował.

Jandželjo přiřdu z Božeho wěčneho kra-  
lestwa. Ja pak sym nazhoniła, zo móže  
nam Bóh tež čłowjekow jako swójih  
jandželow posłać. Ja sym stajnje swěru  
a rad džětała. Ale raz běch na kóncu. Ze  
swójej maćerju na werandze sedžo pla-  
kach: „Ja njemóžu wjace.“ Hdyž swóju  
hlówu zběhnych, džěše runje Bruckowa  
nimo našeho wokna a mi praješe: „Knje-  
ni Rejslerjowa, ja chcu so was woprašeć,  
hač moju pomoc trjebaće.“ Mój njeběch-  
moj sebi hač dotal blisko bytoj. Wona so  
mi zdaše kruta a trochu njedótkliwa być,  
ale nětko so mi wopokaza jako dobroci-  
wy a dušny čłowjek. Wona je tež pozdži-  
šo mje w mojich choroscách swěru wot-  
hladała. Wona bě tehdom woprawdže ja-  
ko Boži jandžel ke mni přišla a je to wo-  
stala hač do swójeje smjerće.

Wona bě tež zmóžniła, zo móžach ze  
swójej lubej maćerju a Ewu-Marju do  
prózdniń hić, přetož wona je mjetyzm  
mojeho muža wobstarala. Wón wšak za  
34 lět našeho mandželstwa je jenož je-  
nički raz sebi dowol wuprosył a to na dže-  
sać dnjow. Zaso bě Hedwig Grothec  
z Rostocka pola nas na ewangelizaciji.  
Wona widžeše, kak nuznje my wo-  
čerstwjenje trjebamy. Tuž so doma při  
zhromadneje modlitwy přitomnych praše-  
še, hač by něchtó móhl nas hospodować  
abo nam někoho mjenować. Ta luba  
mandželska hapytkarja prašeše so swo-  
jeje susodžiny. Jedna z nich je nam swo-  
ju komorku pod třěchu z wodu a swěcu  
přewostajila. Ani zaplaćić njesmědžach-  
my. Kóžde lěto znowa nas přeprošowa-  
chu a nas jara lubje witachu. Tak sym ja  
nětko 26. króć na tym samsnym njewu-  
prajenje krasnym městnje z džěćidžěci-  
mi. Njeje to krasny Boži dar?! W tym lě-  
će, hdyž běch tak na wutrobu chora, je  
mje naša luba hosćičelka nuzowała, zo  
sym w jejnej spanskej stwě spała, a wona  
sama je w swójej bydłenskej stwě přeno-  
cowała. Knjez Dešek, kotryž je we wjele  
lětach swóje prózdnińy w našej chěžce  
na našej zahrodze přežiwił, praješe mi  
raz: „Bóh budže wam to mytować.“ A kak  
krasnje je WÓN to nam zaplaćić! Kak smy  
my džakowni swójemu njebjeskemu

Wótcej a swójim lubym hosćičelkam  
w Graalu.

Tak je nam Bóh husto jako bohaty knjez  
njebjesow a zemje našu lubosć mytował.  
Tak dach raz chudej swójbje k hodam  
200 hr. Někotre dny pozdžišo dóstach  
wot njeznateje žony, wo kotrejž džensa  
hišće ničo njewěm, 200 hr z póstom. Ja  
sym džěći přiřwzala a njemějach ženje  
wjele pjenjez, ale nuzu njejsmy ženje tra-  
dali. Skoro njeje wěrje podobne, zo nje-  
trjebach w 50 lětach ani šaty ani drastu  
sama za sebje kupować. Tak pak je bylo.  
Wšitko, štož trjebach za čěto a dušu, bu  
mi dodawane w přemóžacej měrje.

(Pokročowanje sleduje)

## Přispomnjenčko

Druhdy so mi zda, zo wjac njewěmy, što  
poprawom rěka, do Boha wěrić. Mam za-  
čišć, zo někotři mjenja: do Boha wěrić rě-  
ka, za to měć, zo někajki Bóh je. Wěra do  
Boha pak ma něšto z dowěru do Boha či-  
nić. WĚRA je DOWĚRA do Boha.

Ale tež dowěru do Boha móžeš znjewuži-  
wać. To stawa so mjez druhim, zo sebi  
Boha jako toho předstajamy, kiž ma nam  
dobře a spokojnje žiwjenje garantować,  
abo tež, zo sebi myslimy, zo dosaha, ně-  
što wo Bohu wědžeć. Bóh pak nochce je-  
nož, zo wo nim něšto wěmy abo zo dru-  
dy na njeho myslimy. Bóh chce, zo so po  
jeho woli mamy a to, štož nam přikazuje,  
na přikład w kaznjach, tež činimy. Po-  
slednja norma wšeho zadžerženja ma  
Boža wola być. Mi so druhdy zda, zo to-  
mu tež pola nas přeco tak njeje. Abo mylu  
so ja?

S. Albert

## Myslički wo pomnikach

Před džewjeć lětami wotkry so před Mi-  
chałskej cyrkwu w Budyšinje pomnik,  
kotryž chce na Martina Luthera dopomi-  
nać a na to pokazać, zo je přez Lutherow  
wliw k pisomnej serbskej rěči došlo.  
Pomniki maja nadawk, na něšto dopomi-  
nać abo na někajki podawk pokazać.

Su pak tež pomniki, kotraž chcedza nas  
namołweć. Tajki pomnik mamy na při-  
klad w našej Michałskej cyrkwi. Je to  
pomnik za wopory druheje swětoweje  
wójny. Wón nochce jenož na surowosć  
wójny dopominać, ale nas zdobom na-  
mołweć, zo wójny po Božej woli być  
njesmědža a zo mamy runje my křesće-  
njo so wo měř mjez ludami a čłowjekami  
starać.

S. Albert

## Čitarjo pisaja

W mjenje Jezusa Chrystusa njech budž  
Boži pokoj z Wami.

Wjesołe hody a wjele zboža w nowym lě-  
će 1992.

Wjelekróć džakujemoj so za připóstanje  
časopisa Pomhaj Bóh. Rady bychmoj  
Wam w pjenjezach zarunałoj Waše džěto  
za Božu wěc, ale njewěmoj, kak to sćinić.



Modlimoj so za Was, za serbskich ewangelskich bratrow a za sotry, zo by Was Bóh tón Knjez zohnował při Wašim skutkowanju w přichodnym nowym lěće. Z bratrowskimi postrowami a z přećom Božeho zohnowanja a měra Wašej bratr a sotra w Knjezu Jezusu Chrystusu  
Karel a Božena Šulcocy  
we Vejpunicach, 30. 12. 1991

## „Naše nowiny a časopisy před 100 lětami“

**Z Rakec.** W zhromadźiznje, kotruž naše serbske towarstwo „Lipa“ poslednju njedzelu tu měješe, knjez kantor Rjelka jara zajimawy a powučacy přednošk wo „přirunanju francoskeje rewolucije na koncu zařdženeho lětstotka z nětčišim časom“ dźeržeše. Nadźijomnje knjez Rjelka bórže zaso towarstwu přećelnosć wopokaže, zo jeho zaměry z podobnym wužitnym přednoškom spěchuje.  
SN, 26. měrca 1892



Rejslerjec swójba

## Njeznaty muzej w Mazurach

Lube čitarki a lubi čitarjo, rozprawjeć chcu Wam wo dožiwjenju za čas poslednjeho lětnjeho dowola, kiž bě za mnje cyle njewočakowane a tohodla čím rjeńše – dže wo mały muzej w Pólskej.

Hromadže z našimi třomi hólcami čolnikowach z padlowakom po Mazurach. Dobře zwiski zjawnych wobchadnych srědkow w Pólskej zmóžnichu nam přijězd ze wšěmi wačokami bjez wjetšich problemow. Tón abo tamny budže tutu nimoměry rjanu krajinu znać. Mnohorkosć flory a fawny je přemóžaca, a mi so znowa wuwědomi, kajki zly je wuslědk sylneho wobsydlenja krajiny, naddimensionalneje wobchadneje syće a přewšo mócnje wuwiteje industrializacije, kaž my to w Němskej – wosebje w zapadnym dźělu – znajemy. Wopačne wuwica runje w ratarstwje a hatarstwje, kaž je Měrćin Nowak-Njechorński we swojim nastawku „Paradizzahrodka“ tak doraznje wopisuje, njejsu tam hišće pytnýc. Bohužel pak to tež tam tak njewostanje.

Dokelž sym zwučeny, njedzelu kemši chodźić, činjach to tež w Pólskej, hdžež wězo na wočakowane katolske wosady storčich hač na jedne wuwzaće: W Mikołajkach je jedna z mało ewangelsko-lutherskich wosadow Pólskeje. Tuta wosada woznamjenja so sama jako „mikrominorita“. Zasadnje drje sym sam za nabožinsku tolerancu, a tola bě rjenje, Bože

služby po zwučeny w našnu swjećić móc.

Kaž zawěrnó wěsće, nimaja so přislušnicy mjeńšinow žaneježkuli družiny w Pólskej runjewon lochko. To přitrjechi tež za ewangelskich Polakow. Tak je skoro njewěrjomne, zo so knjezej fararjej na wotp. Pilchowskemu w Mikołajkach poradzi, „Statny muzej reformacije w Pólskej“ zarjadować a wudžeržować. Tu je wón wjele znosyl, štož je za stawizny reformacije w Pólskej zajimawe, wosebje pak je wobšěrnú biblioteku založil.

Zajimawe su tež historiske paralele k serbskemu. W Mazurach je lětstotki měšana němsko-pólska kultura eksistowala. Bože služby su so rěcnje měšane abo za sobu němske abo pólske wotměwali. Pólsky duchowni wobknježachu tež němčinu, kotruž knjez Pilchowski jako kulturu nošnu za tutón region woznamjenješe. Tola stajnje běchu tež prócowanja, pólskosć pozběhnyć a jeje swojsku kulturnu hódnotu zwuraznjeć. Wuznamne mjeno – Gesius – njech je za to přikład. Po nim přemjenowa pólske knježerstwo po l. 1945 mazurniske městačko Lötzen na Giszczko, štož je najskerje w pólskich stawiznach jónkrótno.

Na prócowanjach wo pólsko-ewangelske připowědanie běchu tež Němcy wobdźeleni, kotřiž sej dobre znajomosće pólsčiny přiswojichu.

Ze strony ewangelskich křesćanow z nawječorneje Němskeje su hižo lěta do-

bre kontakty k lutherskim wosadam w Mazurach. Po mojim začišću maja wšelake z tutych iniciatiwow – zdawna nic wšitke – znowawožiwenje němskorěčnych ewangelskich kemšow na mysli. Při tutej krajiny jedna so tola wo dźěle něhdýšeje Wuchodneje Pruskeje z wulkim podžělom němskeho wobydlerstwa hač po l. 1945.

Knjez farar Pilchowski by so jara wjeselił, hdy by k intensiwnišim zwiskam ze Serbami přišoł, tak kaž so scyla na wopyt muzeja wjeseli. Wón přebywaše hižo raz mjez Serbami, a to nuzowany. W času němskeho wobsadjenja spjećowaše so wón, so jako Němc registrować dać. Jeho wědoma pólskosć wunjese jemu nuzowane přesydlenje do dźěloweho lěhwa w Błótach, hdžež hač do wuswobdženja wosta.

Skónčnje hišće někotre zasadne připomnjenja k přičinam mojeho připisa: Problemy, kiž našu zemju wohrožuja, so hlada jacy přiwótřa. My čłowjekoj smy bjezradni, nihto njewě wotmołwy, kak puć z krizy namakać. Nakazanje je třěbne, tola hdže započec, pola sebje samoho to přeco najbóle boli.

W tajkej situaciji je spytowanje bliske, nowe dogmy nastajić, nowe totalitarne struktury natwaric. Před tajkimi spytowanjemi njejsu tež wulke nabožiny – nabožiny scyla – wěste. Tuž sym ja, wědžo wotym, zo je tež lutherstwo doktrinernje wustupowalo, tola džakowny, so na reformaciski duch, na alternatiwny moment dopomnić a powolać móc.

Mjeńšiny powšitkownje, wšojedne hač narodne, nabožne abo parlamentariske, dopokazuja hižo ze swojej eksistencu, zo to tež hinak dže. W tutym zmysle móžeja wone tež přeco nošerjo nadžije być, jeli zo swoju ról w dobrym zmysle přiwzać zamóžeja.

Dajće so přeprósyc k pólskim ewangelskim křesćanam do Mazur a do muzeja reformacije w Pólskej w mazuriskim městačku Mikołajki.

dr. Christian Keßner

## POWĚŚĆE

**Budyšin.** Za Michalsku wosadu budže njedzelu, 29. měrca, wulki džeń. Chcemy mjenujcy na tutym dnju naše nowe zwony poswjećić. Z wójskeho časa sem měješe naša wosada jenož hišće jedyn zwón, kotryž so loni pukny, tak zo njesmědžachmy jón wjac zwonić. Na nowe zwony smy dołho čakali, a nětko je skónčnje tak daloko. Kóždy, kiž chce při poswěćenju našich zwonow pódla być, je wutrobnje přepróšeny, so 29.3.92 w 9 hodź. w cyrkwi na našej swjatočnej Božej službje wobdźelić.

Wjesele nad nowymi zwonami pak so z wěstej zrudobu měša. Naš dołholětny kantor, Christfried Baumann, kotryž je tež tójšto Serbam znaty, so na samsnej njedzeli wot našeje wosady rozohnuje.



Kantor Baumann budže wot 1. 4. sem jako cyrkwinski hudźbny direktor w Kamjencu skutkować.

**Budyšin.** Sobotu, 18. januara 1992, schadźowaše so Maćica Serbska w Serbskim domje. Přeprošyła bě stawizniska sekcija k temje: Serbj pod stalinistiskim socializmom (1945–1960). Předsyda Maćicy Serbskeje, dr. Měrćin Völkel, zahaji schadźowanje. Po přednošku knjeza Šurmana k metodiskim prašenjam serbskich stawiznow po 1945 dzeržeše farar Jan Malink zajimawy přednošk wo temje: Mjez spěchowanjom a spećowanjom – serbske stawizny 1945–1960. Po diskusiji a wobjedže džěše popołdnu dale z přinoškami wo dožiwjenjach, wosudach a podawkach. Mjez druhimi rěčachu student Timo Meškank wo Janje Meškanku z Kanec, wučerka Erika Janowa z Dešna wo delnjoserbskich prócowarjach (mjez nimi tež Měto Lašk), wučer Korla Nali wo dónce Nalijec bratrow, spisowaćel Jurij Krawža wo léće 1956 w Serbach, wučer Achim Brankačk wo Janje Krawcu, diakon Hinc Šořta wo swojim zajeću a mójnan Gerhard Wirth wo serbskim burstwje.

Schadźowanje bě jara derje wopytane a dobry nastork, so hlubšo z našimi młodymi stawiznami zaběrać. Farar dr. Kilank prošěše, dokumenty, zajimawe pisma a druge drobnostki fašistskeho a stalinistskeho časa hromadzić a je přepodać institutej, kotryž so dyrbi w něhdyšim jastwje založić, a tam tutu dobu přeslědźić.

H. Wirth



Wojerowčanki na serbskim wosadnym popołdnu

**Budyšink.** Nazymu zańdženého léta wobnowi firma Rentsch z Dobrošic naše pod pomnikoškitom stejace wrota na kěrchow. Pjenjezy za to pochadźachu ze statnych srědkow za škitane pomniki. Gmejna so za tute wobnowjenje poľnje zasadzi. Posledni króć wobnowichu so wrota w l. 1934. Zmjerzk a horcota stej wulkim džělam wudebjenjow jara škodźaloj. Po starych fotografijach a zawostatych zbytkach so tute wobnowjenje sta.

Srjedža pyši wopon swójby Nostitz wrota z napisom:

Carl Heinrich von Nostitz  
Collator dieser Kirchen  
1682

K.L.



Wrota na kěrchow w Budyšinku

foto: Latka

**Čorny Chołmc.** Pjatk, 24. januara, zetka so horstka swěrných ewangelskich Serbow w Čornym Chołmcu na serbske wosadne popołdno. Superintendent Vogel z Wojerec postrowi přitomnych a přeprošeše hižo na přichodne serbske kemše we Wojerecach. Potom swjećeše so nutrnosc, wobrubjena ze serbskimi kěrlušemi. Słyšachmy tež wo žiwjenju Jana Bohuwěra Dalwicy, kotryž je so w léće 1785 we Wósporku narodil a w léće 1849 w Chortnicy zemřel. Po informacijach wo ewangelskim serbstwje a přeprošenju na lětuši kublanski dzeń do Budyšina so hišće 3. hapyrleja za přichodne serbske wosadne popołdno w Čornym Chołmcu postaji. Snano so potom tež hišće wjace na tutym zarjadowanju wobdzěla.

Štož steji na palcach, njemóže doľho stać. Štož čini wulke kročeje, njemóže doľho hić. Štož wustaja sebje samoho na wobdźiwanje, so nježehli. Štož sebje samoho chwali, njedócpěje slawy. Štož přescěhuje, njezměje wuspěch. Štož sebje samoho powyšuje, njemóže być wot druhich připóznaty. Lao-ć

### „Přeprošujemy“

- 1. 3. – njedžela do póstneho časa 10.00 hodž. kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje na Michalskej (Albert) w samsnym času Boža služba za džěci 13.30 hodž. kemše w Budestecach (Albert)
- 8. 3. – 1. njedžela w póstnym času 11.45 hodž. nutrnosc w rozhłosu 14.00 hodž. kemše we Wojerecach (Albert)
- 15. 3. – 2. njedžela w póstnym času 8.30 hodž. kemše z Božim wotkazanjom w Poršicach (Malink) 10.00 hodž. kemše w Hrodzišću (Malink) 18.00 hodž. kemše w Smječkecach (Albert)
- 18. 3. – pokutny dzeń 9.00 hodž. kemše w Bukecach (Malink)
- 21. 3. – sobota 14.00 hodž. wosadne popołdno w Drježdžanach
- 22. 3. – 3. njedžela w póstnym času 11.45 hodž. nutrnosc w rozhłosu
- 29. 3. – 4. njedžela w póstnym času 8.30 hodž. kemše w Minakale (Feustel) 9.30 hodž. kemše w Njeswaćidle (Wirth)
- 4. 4. – sobota 14.30 hodž. wosadne popołdno w Malešecach
- 5. 4. – 5. njedžela w póstnym času 10.00 hodž. kemše w Budyšinje na Michalskej (Albert) w samsnym času Boža služba za džěci 11.45 hodž. nutrnosc w rozhłosu 13.30 hodž. kemše z Božim wotkazanjom w Budestecach (Albert)

Pomhaj Boh, časopis ewangelskich Serbow. Rjadowe Konwent serbskich ewangelskich duchownych. – Ludowe nakładnistwo Domowina, Budyšin, Sukelniska 27. Redaktor a skazanki: sup. Siegfried Albert, Serbski kěrchow, 8600 Budyšin, tel. 4 22 01. – Čišć: Serbska čišćernja – t. z w. r. – w z. w Budyšinje. – Wuchadža jónkróć za měsac. Přinoški a dary na konto: Sorbische evangelische Superintendentur Bautzen, Sp. Bautzen 30 000 110. – BLZ 850 549 62

foto: Müller